

Силабус курсу Банківські ризики

Ступінь вищої освіти – бакалавр
Освітньо-професійна програма «Банківська справа»

Рік навчання: III, Семестр: V

Кількість кредитів: 7 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ПІП

д.е.н., професор Луців Богдан Любомирович

Контактна інформація

bluciv@gmail.com, +380673525292

Опис дисципліни

Дисципліна «Банківські ризики» спрямована на формування у здобувачів сукупності знань щодо сутності банківських ризиків, причин їх появи, особливостей прояву та наслідків для банківської сфери й економіки в цілому. Засвоєння цього курсу має на меті вироблення у здобувачів практичних навиків з використання методів і прийомів регулювання та управління банківськими ризиками.

Структура курсу

Години (лек. / сем.)	Тема	Результати навчання	Завдання
6/6	1. Теоретичні засади банківських ризиків	Знати основні поняття та визначення банківських ризиків, розуміти необхідність і перспективи застосування системи управління ризиками в практичній діяльності банківських установ.	Тести, питання
6/6	2. Кредитний ризик	Засвоїти поняття кредитного ризику; вміти ідентифікувати чинники, що призводять до появи кредитного ризику; опанувати порядок і процедури управління кредитним ризиком.	Тести, кейси
6/6	3. Управління ризиком ліквідності	Володіти загальними підходами до управління ризиком ліквідності; знати порядок та процедури управління ризиком ліквідності; вміти застосовувати інструменти, методи оцінки ризику ліквідності, ліміти для контролю ризику ліквідності; знати індикатори раннього виявлення кризи ліквідності.	Тести, кейси
6/6	4. Процентний ризик	Розуміти суть процентного ризику та причини, що зумовлюють його; вміти застосовувати інструменти регулювання процентного ризику банку; володіти методами управління процентним ризиком; знати політику та процедури управління процентним ризиком банківської книги; вміти вимірювати процентний ризик банківської книги.	Задачі, кейси

6/4	5. Управління ринковими ризиками	Оперувати загальними підходами до управління ринковими ризиками; знати політику та процедури управління ринковими ризиками; використовувати інструментарій вимірювання ринкових ризиків.	Задачі, кейси
4/4	6. Операційний ризик	Опанувати загальні підходи до управління операційним ризиком; вміти виявляти та вимірювати операційний ризик; застосовувати методи мінімізації операційного ризику; здійснювати стрес-тестування операційного ризику.	Тести, питання
4/4	7. Управління комплаєнс-ризиком	Застосовувати підходи до управління комплаєнс-ризиком; знати політику та процедури управління комплаєнс-ризиком; вміти складати управлінську звітність щодо комплаєнс-ризиків.	Тести, питання
4/4	8. Необхідність, сутність і завдання банківського регулювання і нагляду	Знати поняття банківського регулювання та нагляду; розуміти основні завдання банківського регулювання та нагляду; знати склад структури системи банківського нагляду в Україні та механізм наглядового реагування і його вплив на проблемні банки.	Тести, питання
4/4	9. Міжнародна практика регулювання банківської діяльності	Знати світовий досвід роботи служб банківського нагляду, основні моделі наглядових систем; вміти аналізувати напрямки адаптації банківського нагляду в Україні до стандартів міжнародної банківської практики.	Тести, питання

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Борисова Л. Є., Волкова М. С. Управління банківськими ризиками в умовах воєнного стану в Україні. Економіка та суспільство. 2024. Вип. 67. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-67-113>
2. Весельська Д. О. Аналіз ризиків банківської системи України в умовах війни. Механізми управління розвитком територій : у 2 ч. Житомир : ФОП Гембарський О. П., 2023. Ч. 2.
3. Волкова В.В., Власенко О.С. Підвищення якості кредитного портфеля як чинник мінімізації кредитного ризику банку. *Економіка і організація управління*. 2021. Вип. 2, № 42. С. 76–82. URL: DOI: <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2021.2.8>
4. Волкова Н. І., Мухіна А. С. Фінансові ризики банку: оцінка та механізм нейтралізації. *Modern Economics*. 2020. № 22. С. 6–12. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V22\(2020\)-01](https://doi.org/10.31521/modecon.V22(2020)-01)
5. Добровольська Е. В., Покотильська Н. В. Особливості системи управління ризиками. *Економічний простір*. 2022. № 179. С. 31–36 DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/179-5>
6. Забчук Г., Іващук О. Ризики банківської системи України в умовах воєнного стану. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2022. Випуск 1-2. С. 50-61. DOI: <https://doi.org/10.35774/ibo2022.01-02.050>
7. Коваленко В.В. Нові нормативи ліквідності в системі ризик-орієнтованого нагляду за діяльністю банків України. Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». 2020. URL: <http://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/17>
8. Копилова О. В., Пічугіна Ю. В., Залецька І. О. Банківські ризики під час воєнного стану в Україні. Актуальні питання у сучасній науці. 2023. № 3. С. 39–49. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-3\(9\)-39-49](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-3(9)-39-49)
9. Косов А.С. Підходи до оцінки і прогнозування ризиків ліквідності банку та їх практичне застосування. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія Економіка і управління. 2020. Вип. 4. С. 81–88. URL: https://www.econ.vernadskyjournals.in.ua/journals/2020/31_70_4/31_70_4_2/16.pdf

10. Ларіонова К.Л., Донченко Т.В. Аналіз та проблеми оцінки кредитного ризику банків України. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2020. Вип. 1. С. 233–240. URL: <https://www.doi.org/10.31891/2307-5740-2020-282-1-42>
11. Методичні рекомендації з управління ризиками в платіжних системах : затверджено постановою Правління Національного банку України від 28.11.2014 р. № 755. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Guidelines_risk_management_ps.pdf?v=7
12. Мирошнік Д. С., Богуславська С. І. Аналіз ризиків та стратегій управління ними в банківській сфері в умовах фінансової нестабільності. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 61. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-42>
13. Мічинська О. Ю. Кредитні ризики банків: проблеми управління. *Ефективна економіка*. 2016. №3. URL : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4857>
14. Охрименко І.Б., Ярошенко С.С. Сучасні реалії прояву та управління процентним ризиком банку в Україні. *Наукові інновації та передові технології*. 2022. Вип. 8, № 10. С. 258–268. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-8\(10\)-258-268](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-8(10)-258-268) URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/2207/2208>
15. Павленко Л. Д., Криклій О. А., Чумак О. В. Ризики банків України та організаційна система управління ними в умовах воєнного стану. *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. № 5. С. 126–132. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.5.126>
16. Петик Л. О., Кравченко Б. О. Управління ризиками у банківській сфері. *Економіка і регіон*. 2024. № 3. С. 122–132. DOI: [10.26906/EiR.2024.3\(94\).3490](https://doi.org/10.26906/EiR.2024.3(94).3490)
17. Петик Л., Міщенко К. Оцінка банківських ризиків в умовах війни. *Економіка та суспільство*, (65).2024. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-98>
18. Політика управління комплаєнс-ризиком в АТ «Ощадбанк» : затверджено рішенням наглядової ради АТ «Ощадбанк» від 23.01.2020 року № 1.
19. Про затвердження Положення про організацію системи управління ризиками в банках України та банківських групах : затверджено постановою Правління НБУ від 11.06.2018 №64. Дата оновлення 24.05.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0064500-18#Text>
20. Про схвалення Методичних рекомендації щодо організації та функціонування систем ризик-менеджменту в банках України : затверджено постановою Правління Національного банку України від 02.08.2004 № 361. Дата оновлення 21.06.2012. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0361500-04#Text>
21. 2023 banking and capital markets outlook. Deloitte Development LLC, 2022. 72p.
22. Berger A.N. et al. The way forward for banks during the COVID-19 crisis and beyond: Government and central bank responses, threats to the global banking industry. Elsevier Public Health Emergency Collection. 2021. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC8418321/>
23. Global Banking Annual Review 2022: Banking on a sustainable path. McKinsey & Company. 2022. 46 p.
24. The future of midsize banks. Deloitte Development LLC, 2021. 18 p.

Політика оцінювання

У процесі вивчення дисципліни «Банківські ризики» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: поточне опитування, тестування; презентації результатів виконаних завдань; оцінювання результатів модульної контрольної роботи; оцінювання результатів самостійної роботи; інші види індивідуальних і групових завдань; екзамен.

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Банківські ризики» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту.

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
10 %	10%	10 %	10%	5 %	15 %	40 %
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2	Тренінг	Самостійна робота	Екзамен
Оцінка визначається як середнє арифметичне з оцінок отриманих на практичних заняттях	Модульна контрольна робота складається з: тестових завдань (30 тестів по 2 бали за тест) – макс. 60 балів; 1 задача – макс. 20 балів; 1 теоретичне питання – макс. 20 балів (теми 1-3)	Оцінка визначається як середнє арифметичне з оцінок отриманих на практичних заняттях	Модульна контрольна робота складається з: тестових завдань (30 тестів по 2 бали за тест) – макс. 60 балів; 1 задача – макс. 20 балів; 1 теоретичне питання – макс. 20 балів (теми 4-9)	Визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих за виконання завдань тренінгу	Оцінка визначається як середнє арифметичне з оцінок за виконання завдань самостійної роботи	1. Теоретичне питання – макс. 25 балів; 2. Тестові завдання (10 тестів по 5 балів за тест) – макс. 50 балів; 3. Задача – макс. 25 балів.

Шкала оцінювання:

За шкалою Університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)